

In 1918 — hij is nu 57 — wordt het een der belangrijkste jaren. De drie bloemkransjes schildert hij dan, het eerste in het voorjaar, de twee andere later, meer in den zomer. Dan volgen het jongensportret, met het voorname rijpe rood en de cactus, die één van de drie keeren het sterkst wordt en in formaat opeens afwijkt van het beknopte, in die jaren altijd zeer beperkte oppervlak.

In de kransjes is Verster tot een van zijn gelukkigste scheppingen gekomen. Dat waas van vervoerende hartstocht, dat de oogen wonderlijk doet glanzen, kwam dikwijls in zijn vroegere kleur. Zoo was toen zijn kleuren-liefde, vervoerend, zonder omzien zich daaraan weggevend. In deze jaren is die glans geweken, Hij heeft het leven zeer lief, maar belangeloozer, hij heeft het zoo diep lief gekregen, dat hij nu helder en klaar de wereld ziet in het hart; maar in die helderheid is meteen de afstand ontstaan.

Hoe volkomener het omvatten, hoe dieper doorgedrongen, des te dichter-bij is de mogelijkheid van het los-laten, het ont-spannen van de omvattende krachten. Wie verover, pas doordringt en ontdekt, denkt niet aan loslaten.

Verster is hier in dat diep gelegen midden gekomen, waar de kleuren en de vormen, waar de dingen vrij staan van zijn liefde. Zoo vast en bepaald de dingen toch licht en onzwaar te zien, hunne straling te schouwen, elk voor zich in absolute gerichtheid, vol en heerlijk, dat beteekent bewaard te hebben, de gave van hart en geest der zuivere ontvankelijkheid, voor al wat het leven te geven heeft.

Hij is rijker geworden, nog nooit was het leven zoo kostbaar geworden onder zijn blik en zijn handen.

Nu komen ook de meeste en de beste portretten, o.a. twee van de drie zelfportretten. Het is of hij nu pas durft zich ten volle tot den mensch te keeren. Driemaal schildert hij nu zijne vrouw (1920, 1921). Het is niet vreemd, dat hij kort voor zijn dood besloot, dat eene van die beeltenissen niet zou blijven voortbestaan. Zoo ooit, dan bleek hier weer, dat een beperkte aesthese niet de adem van zijn werk was.

Het jaar, volgende op dat van de bloemkransjes, brengt bij een werk van gestrengte geslotenheid (witdelftsche vaas met hulst) ook het gezelschap van drie chineesche theebusjes. Het uiterst sobere van dit motief, het zeer kleine formaat, wijst op een verstillde aandacht. Hierin doet zich ook voor een bestanddeel, dat in de drie kannen van 1905 had gewerkt: een zekere ontroerdheid om het menschelijke daarin. Het zakelijke verschijnt niet geheel zonder een gevoelsaandacht, die op deze wijze wel uitzondering is in zijn werk.

Het schijnt, dat in deze jaren naast de volheid en de strakheid van zijn levensblik, donkere krachten de scheppingsdrift vergezellen, die een